Інтерв'ю архієпископа Владикавказького і Аланського Леоніда газеті "Дімократікі тіс Роду"

В інтерв'ю заступника голови Відділу зовнішніх церковних зв'язків Московського Патріархату архієпископа Владикавказького і Аланського Леоніда газеті "Дімократікі тіс Роду" було заторкнуто, зокрема, тему розділів в православному світі, а також церковну ситуацію в Україні

- Ваше Високопреосвященство, Ви вчилися в Греції, вільно говорите грецькою. Чи можете Ви поділитися враженнями про час Вашого навчання в Афінах? Що запам'яталося найбільше?

- З 1998 по 2002 рік я мешкав в Греції і навчався на факультеті соціального богослов'я Афінського державного університету, будучи в той же час позаштатним кліриком руського нижнього храму великомученика Пантелеїмона на Ахарноні. З теплотою та любов'ю я згадую ті часи, чудові місця і

чудових людей, які мене оточували. Мене зачарувала Греція. Храми, монастирі, шедеври архітектури, багата спадщина античної Еллади, стиль життя, його сприйняття, - все було новим для мене. Я застав ще драхму. Чотири роки, які я там провів, були наповнені яскравими, цікавими враженнями, і дали мені колосальний досвід і назавжди залишаться в моєму серці. З особливим трепетом зберігаю в пам'яті згадку про пам'ятник царю Леоніду, якій знаходиться біля Фермопіл, і дорогу, що веде до нього.

- У сфері церковної дипломатії Ви працюєте вже понад 20 років. Нас всіх засмутив розрив спілкування між Московським і Вселенським Патріархатами. Як Руська Церква пояснює причини цього розриву? Яка її позиція тепер?

- Ви праві, розрив спілкування між нашими Патріархатами засмутив всіх в православному світі. Я сам переживаю це як особисту трагедію, оскільки з Грецією, з грецьким православ'ям пов'язана значна частина мого життя.

Однак, - я хочу це підкреслити - не Руська Церква несе відповідальність за цей розрив. На жаль, українську церковну кризу часто намагаються піднести як юрисдикційний конфлікт між двома Церквами. Але така інтерпретація в корені невірна. Константинопольський Патріарх та його Синод не просто заснував свою юрисдикцію в Україні, він зробив щось таке, що взагалі виходить поза рамки православної екклезіології.

Всіма визнаного митрополита Київського і всієї України Онуфрія, понад сотні єпископів Української Православної Церкви він водночас оголосив неканонічними, які незаконно "утримують" свої титули. В той же час єдиною канонічною Церквою в Україні він оголосив угрупування, яке цілком складене з відокремлених від Української Православної Церкви і ворогуючих проти неї нерозкаяних розкольників. Ось так, простим розчерком пера Церква в Україні і розкольницьке зібрання в цій країні "помінялися місцями". Напевно, це можливо в чиїсь уяві, але це неможливо в Православній Церкві.

Хочу знову повторити - не Руська Церква несе відповідальність за розрив спілкування між нашими Церквами. Я навіть більше скажу - Константинопольський Патріархат сам скасував спілкування з

Українською Православною Церквою, адже за його думкою такої Церкви більше не існує. Хіба можно тепер уявити, що Патріарх Константинопольський запросить до співслужіння митрополита Київського і всієї України Онуфрія? Зі свого боку ми були вимушені припинити спілкування з Константинопольскою Церквою, керуючись церковними канонами, згідно з якими той, хто вступив до спілкування з відлученим, сам відлучається від спілкування. Ми не втрачаємо надії, що спілкування між нашими Церквами буде відновлене. Але для того Святіший Патріарх Варфоломій повинен відмовитися від дій, які є не просто порушенням канонів, але запереченнням самої православної екклезіології.

- У роки президентства Порошенка мені доводилося бувати в Україні, зустрічатися з громадами, які постраждали від захоплень храмів. Відео захоплень мене просто приголомшили. Конфлікти між громадами, масові побиття духовенства та віруючих - це було жахливо. Яка ситуація за нового президента Зеленського? Чи знизилася кількість конфліктів?

- Так, захоплення храмів - один з найтяжчих наслідків надання української "автокефалії". Захоплення оформлювалися як "добровільні переходи" громад до "автокефальної" Церкви, але насправді храми у громад відбирали часто силою, на підставі підроблених документів, усупереч рішенням судів. В мережі чимало відео, де міцні молодики б'ють бабусь та ламають їм руки, зривають хрести зі священиків і виштовхують їх з храму... Є навіть запис, на якому прихильник української "автокефалії" б'є єпископа.

Більшість учасників захоплень - люди радикальних переконань, але я впевнений, що вони не ходять до церкви. Надання "автокефалії" спровокувало їх до насильства. Але до реального життя Церкви це не мало відношення.

Зайдіть в інтернет, подивіться поточну хроніку богослужінь: в розкольників храми стоять порожні. Захоплення храмів - це суто політика. Основна хвиля захоплень була організована до президентської кампанії 2019 року. З відходом Порошенка і зміною підконтрольної йому місцевої влади напруження спало. Захоплення тривають в тих регіонах, де Порошенко ще зберіг вплив.

Разом з тим, системна загроза залишилася. Не скасовані закони, які дискримінують Українську Православну Церкву. Більш того, правляча партія зареєструвала низку нових законопроектів. Один з них, наприклад, дозволяє президенту і Раді національної безпеки України без суду закрити будь-яку релігійну організацію за розмитим політичним обвинуваченням, вилучивши її

майно.

Одним політичним рішенням ліквідувати найкрупнішу конфесію в країні неможливо. Приголомшує стійкість, яку проявили віруючі канонічної Української Православної Церкви. Ці мужні і благочестиві люди - справжні сповідники. Майже немає випадків, коли після захоплення храму вони давали втягнути себе в бійку, відповідали ударом на удар.

Громади, які втратили храми і незаконно позбавлені юридичної реєстрації, не розпадаються. Вони продовжують молитися і звершувати богослужіння - часто в оселях, а деколи і на вулиці. Багато з них вже будують собі нові храми.

У пастви митрополита Київського і всієї України Онуфрія є тверда, активна громадська позиція і намір захищати себе в межах закону. Проти нових дискримінаційних законопроектів всього лише за декілька днів зібрано мільйон підписів - ці підписи віднесли прямо в офіс президента. Вважаю, якщо тиск з боку влади буде посилюватися - скінчиться тим же, чим в Чорногорії: православний народ мільйонами вийде на вулиці.

- Чи стане знову єдиним українське Православ'я?

- Помісна Церква стоїть на вірі і благочесті своїх віруючих. А розкол залежить від політичних обставин. Віра і релігійні почуття - набагато триваліші за політику. Дасть Бог, зміняться політичні обставини - і розкол мине, а Церква буде жити. Будь-які спроби політизувати питання приречені на безпліддя. Є норми канонічного права, прийняті в Православ'ї: приймати розкольників повинна та Помісна Церква, від якої вони відокремилися, і приймати з каяттям. Тільки таке возз'єднання буде міцним. Але потрібні добре знання ситуації і кропітна, довга робота.

- Хто, за Вашими оцінками, повинен організовувати другу зустріч в форматі Аммана: Патріарх Феофіл або хтось ще з Предстоятелів? Наскільки оптимістично Ви оцінюєте участь Помісних Церков в такій зустрічі? Чи буде багато учасників, і чи вдасться знайти шлях до примирення?

- Я би утримався від будь-яких оцінок щодо кількості учасників або підсумків нової братської зустрічі Предстоятелів і представників Помісних Церков, якщо така відбудеться. Ініціатором

минулої зустрічі, які відбулася в Аммані в лютому минулого року, виступив Блаженніший Патріарх Єрусалимський Феофіл. Вважаю, було би природно, якби і нове зібрання відбулося під його егідою. Це виглядає природно у тому числі і тому, що Єрусалимська Церква - це Мати всіх Церков, від якої так чи інше отримали своє буття всі Помісні Церкви. В нещодавньому відкритому листі Предстоятелям Православних Церков Його Блаженство нагадав, що учасники минулої зустрічі домовилися знову зібратися і продовжити братськи співбесіди. Ми сподіваємося, що епідеміологічна ситуація дозволить цим добрим намірам здійснитися, оскільки глибока криза, що склалася в міжправославних відносинах - це проблема, яку повинні розв'язати спільними зусиллями всі Помісні Православні Церкви. Співчуваємо, що від такого діалогу Константинопольська Церква рішуче відхиляється.

- В Греції в цьому році святкується 200-річчя Грецької революції 1821 року. Особливо підкреслюється роль Росії в подіях тих років і зв'язок двох наших народів, об'єднаних Православ'ям.

- Дійсно, єдність в вірі була головною причиною участі росіян в грецькому визвольному русі, оскільки страждання єдиновірних греків, що перебували під османським ярмом, не залишали нікого байдужим в нашій Вітчизні. Без багатьох успішних військових кампаній, які зробила Росія проти Турції, без Адріанопольського мирного договору, який завершив російсько - турецьку війну і примусив султана визнати суб'єктність Греції, неможливо уявити собі набуття нею незалежності. Не менш важливим є внесок Росії в формування грецької еліти, яка 200 років тому і стала рушійною силою визвольного руху. Як вірно помітила посол Грецької Республіки в Москві пані Є. Нассіка, Росія і російський народ створили сприятливі умови багатьом поколінням ваших співвітчизників, "щоби вони мали можливість жити в благополуччі і дати, в свою чергу, дуже багато своїй другій Батьківщині у всіх сферах: політиці, мистецтві, економіці і торгівлі, освіті і благодійності".

Джерело: https://mospat.ru/ua/news/87095/